



**Delta i debatten,
skriv til oss!**



Send ditt innlegg til: debatt@nationen.no

Innlegg kan også sendes per post til Nationen, Postboks 9390 Grønland, 0135 Oslo. Merk konvoluttene «debatt». Innlegg som sendes elektronisk blir prioritert.

Tekstlengder:

Kronikk: Maks 5000 tegn med mellomrom.

Leserinnelegg: Maks 2000 tegn med mellomrom

Kun bestilte kronikker honoreres. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innsendt stoff og til å publisere det elektronisk.

KRONIKK



Kraftfôr: Vi har fått mye og billig «kraftfôrkjøtt» på grunn av en villet politikk, skriver kronikkforfatteren.

FOTO: BJARNE BEKKHEIEN AASE

Jostein Vik og kraftfôrprisen

Seniorforsker Jostein Vik omtaler prisforholdet mellom kraftfôr (korn) og verdien på grovfôr (gras, kålrot m.m.) som en myte i Nationen 25.09. Han påstår at det er «illusorisk å tro på en direkte sammenheng mellom høy kraftfôrpris og økt bruk av grovfôrarealer». Dette er feil, fordi det er kraftfôrprisen som bestemmer verdien på grovfôret.

Korn er universalmaten både til folk, enmaga dyr (gris, fjørfe) og flermaga dyr (storfe, sau og geit). Alle kan spise korn, som foredla til husdyrbruk heter kraftfôr. Gris og fjørfe foredler kraftfôr mest energieffektivt, og tåler derfor best økt kraftfôrpris i et kjøttkonkurranseperspektiv (lyst kontra mørkt kjøtt). Høyere kraftfôrpris gjør det mer lønnsomt å føre med gras enn med kraftfôr. Det vil resultere i mer gras i forrasjonen ved mjølk- og kjøttproduksjon på storfe. Høy ytelse blir mer kostbart.

ØKER

«Totalforbruket av kraftfôr i norsk husdyrproduksjon nærmer seg nå raskt 2 millioner tonn årlig.»

Beslutningen om hvor mye gras kontra kraftfôr som brukes til flermaga dyr avgjøres av en rekke forhold på det enkelte gardsbruket. Den viktigste økonomiske faktoren er sammenhengen mellom produktpris og prisen på kraftfôr kontra grovfôr. Den enkelte gardbruker tilpasser over tid sin føring til det som lønner seg best.

På begynnelsen av 1990-tallet startet landbruksminister Øyangen (Ap) og Stortinget det store skiftet i korn og kraftfôrpolitikken. I løpet av noen få år ble kornprisen redusert med over én krone kilo. Husdyrbøndene skulle redusere kraftfôrkostnader og lønnsomheten skulle økes gjennom større produksjon – basert på billig kraftfôr. «Billig kraftfôr» har de siste 25 årene vært oppskriften for norsk jordbruk.

Politikken har vært virkningsfull. Vi har fått mye og billig «kraftfôrkjøtt». Dette er det stikk motsatte av den politikken som blei fastlagt i den siste grønne bølgen som førte til Stortingets opptrapingsvedtak høsten 1975. Der var hovedmålet økt planteproduksjon i Norge. Og derved også økt sjølforsyningsgrad. Både korn og grovfôrproduksjonen skulle øke. Kampanjen Fôr i fokus, husker

erfarne bønder også i dag. God jord- og plantekultur blei stimulert.

I 1990 kosta i gjennomsnitt kraftfôret 6,50 kroner per kilo, inflasjonsjustert i 2015-kr. De siste 25 årene har prisen blitt redusert. I dag er prisen nede i 3,70 kroner per kilo. I tillegg er proteinandelen i kraftfôret økt betraktelig de siste årene. Dagens kraftfôr har en energisammensetning som gir større ytelser enn tidligere, samtidig som prisen er nesten halvert.

Det norske kornarealet er redusert med omlag 800.000 mål, eller 25 prosent, fra 1990 til 2014. Kraftfôrandelen i mjølkeproduksjonen øker sterkt og er nå oppe i 43 prosent av fôret. Beiteandelen er nå nede i 10 prosent. Målt i antallet føreheter er mengden kraftfôr per ku økt med om lag 40 prosent siden 1990. Antallet føreheter fra beite er i samme tidsrom redusert med 20 prosent. Det har blitt vanlig med appetittfôring av kraftfôr til slakteokser. Kombinasjonen av lave kraftfôrpriser og lammetilskuddet på 500 kr per lam, legger også til rette for god lønnsomhet ved appetittfôring av kraftfôr til smålam før slaktning.

Totalforbruket av kraftfôr i norsk husdyrproduksjon nærmer seg

nå raskt 2 millioner tonn årlig. De siste 20 årene har forbruket av kraftfôr økt med nær 500.000 tonn. Andelen som er importert øker. De siste årene har det importerte kraftfôret utgjort mer enn halvparten av det totale kraftfôrforbruket her til lands. Dette innebærer at Norges sjølforsyningsgrad faller, og var i 2012 nede på 35 prosent.

Hovedtrekkene i norsk jordbruk er altså en husdyrproduksjon som baseres på økende mengder kraftfôr, hvorav stadig mer er importert, og at jordbruksareal og avligningsnivå reduseres. Årsaken til dette, er enkel. Det lønner seg.

De driftsøkonomiske realitetene blant anna i mjølkeproduksjonen er at kraftfôret er billigere enn gras på fôrbrettet. Lav kraftfôrpris reduserer verdien av norske jordbruksarealer og reduserer verdien av arbeidet på jorda. Dette er ikke en «myte», men økonomiske realiteter. Om jordbrukets ledere vil gi ett positivt bidrag, bl.a. til det «grønne skiftet», kan dette sjølsagt endres.

Per Olaf Lundteigen
Stortingsrepresentant for Buskerud (Sp)

NETT

Sagt på nationen.no

Antibiotikeresistens I

„Sykehus og andre helseinstitusjoner her til lands isolerer stadig vekk risikopasienter. De som har ligget på sykehus i utlandet og tester positivt på resistente bakterier.

Elna Furuseth

Antibiotikeresistens II

„Bra at smitteproblematikken tas på alvor. Kanskje litt dramatisk å bruke bilde av en seng som assosierer med eldre tider og tvang innen psykiatrien. Moderne isolat har betydelig bedre standard. Målet med reportasjen var vel å skape ekstra dramatikk.

Bjarne Brubak

Antibiotikeresistens III

„Helt på sin plass! Uhemmet bruk av antibiotika innen landbruket på kontinentet har gitt resistente bakterier. Det er nødvendig å beskytte samfunnet mot å få slike bakterier inn i helseinstitusjoner/sykehus.

Ragna Karina Priddy

Antibiotikeresistens IV

„Da er det vel på tide å revurdere drifta....

Kristian Haugli



På tå hev: Norske helseinstitusjoner frykter resistente bakterier.

FOTO: MARIANN TVETE

Sagt på Twitter

„Flere dør av #antibiotikeresistens enn av #kreft ikke kontroll på antibiotikabruken til husdyr i #Eu

LARS MORTEN ROSMO @LARSMTORTEN

„Bunnlinja er viktigheten av et norsk landbruk vi selv kan være med på å påvirke hvordan drives. #antibiotikeresistens

JON MAGNE @JONMAGNE

„Giants TE Daniel Fells is in danger of losing his foot while battling a MRSA infection.

SPORTING NEWS @SPORTINGNEWS